

Monumentnummer*: 526427

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 24 november 2003
Kadaster deel/nr 82812/23

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Boekel Boekel Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Boekel

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Boekel K 778

Omschrijving**

Onderdeel 1\1

Inleiding

KRUKBOERDERIJ, ontstaan uit een driebeukig hallehuis, daterend uit XVII, ingrijpend verbouwd in 1760 en uitgebreid tot krukhuis ca. 1865. Het pand is opgetrokken in ambachtelijk-traditionele bouwtrant en ligt op een ruim erf met de lange gevel evenwijdig aan de weg.

Omschrijving

De eenlaags boerderij op L-vormige plattegrond is boven een gepleisterde plint opgetrokken uit handvorm baksteen en machinale baksteen in kruisverband. Het samengesteld dak met wolfeinde is gedekt met riet en stroken oranjerode en gesmoorde Hollandse dakpannen, deels ook met gesmoorde muldenpannen. Ter plaatse van de schouw, op de overgang van voorhuis naar bedrijfsgedeelte, een gemetselde schoorsteen op de nok. De 4-assige voorgevel heeft uiterst rechts een vernieuwde voordeur in dito kozijn met bovenlicht en gietijzeren levensboom. Links daarvan drie vensters met 6-ruits schuiframen en dubbele luiken, waaronder enkele met maansikkelvormige lichtsluven. Deur en ramen, alle even hoog, zijn aan de bovenzijde voorzien van strekken in rode geslepen steen. Op de zolderverdieping, gelijkelijk verdeeld, drie vierkante venstertjes met van kruisroeden voorziene draairamen. Onder de dakrand

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een muizentand. Jaartalankers 1760. Uit bouwsporen is de ontwikkeling van het huis goed afleesbaar. Het midden van de voorgevel bestaat uit veldbrandsteen van groot formaat, rechts regelmatigere handvormbaksteen uit 1760, terwijl de uitbreiding tot krukhuis, geheel rechts, en de zolderverdieping in machinale baksteen is geschied. De gevel links, van machinale baksteen met muizentand, ca. 1865, onder afgewolfd zadeldak, springt ter plaatse van het woongedeelte fors uit waardoor de kruk ontstaat. Venster met zesruits schuifraam en dubbele luiken. Schuine dakvlakken met rollagen die boven het dakvlak uitsteden. Staafankers. De van de straat afgewende gevel van het bedrijfs gedeelte met getoogde zesruits stalramen en staldeur. Baksteenfries met muizentand. De lange gevel rechts van de voorgevel, met zijdeur die toegang geeft tot de keuken. Links vierruits schuifraam van de opkamer. Daaronder getralied keldervenster. Rechts van de deur drie vensters met 9-ruits schuiframen, een staldeur en een klein vierkant raampje. De gevel van het bedrijfs gedeelte met dichtgezette dwarsdeeldeuropening en getoogde 6-ruits stalramen. Deels tegen de achtergevel met getoogde 6-ruits stalramen en rollagen met aanzetstenen, haaks op de boerderij een schuur onder zadeldak met tuiles-du-nord, ca. 1890.

Het oude interieur van het woonhuis gedeelte is zeldzaam gaaf. Ook de oorspronkelijke indeling is grotendeels gebleven. En zware eiken ankerbalk met sparingen voor stijlen en schoren, door de uitbreiding tot krukhuis aan een zijde in de muur opgelegd, draagt met de eiken kinderbinten het plafond van de woonkeuken. Van de woonkeuken is ca. 1925 een gang afgescheiden. De gang heeft een vloer van kleine tegeltjes in rood, zwart, grijs, groen en geel. De wanden zijn deels betegeld met geel en zwart geglazuurde tegels met blokjesmotief. Onder het plafond eenvoudig geschilderd floraal sjabloonmotief in rood en groen. Paneeldeuren met glasruiten in bovendeel uit ca. 1925. Rechts van de gang de opkamer met twee bedsteden in houten wand met eenvoudige gesneden siermotieven. Op de vloer rode plavuizen. Links van de gang de ruime woonkeuken met grote schouw onder geprofileerde en gehoute schouw balk. Boven de schouw balk geschilderde panelen met florale motieven, oorspronkelijk deels sjabloonwerk ca. 1900, ca. 1970 vernieuwd. Tegen de achterwand een ornamentale gietijzeren haardplaat, van elders afkomstig. Geheel rechts een gemetselde turfbak. In de schouw zoals in de gehele kamer een plint van schildpadtegeltjes en witjes op hun punt. Op de vloer rode en gesmoorde plavuizen in patroon: om en om stroken van twee rode en twee gesmoorde en stroken van een rode en een gesmoorde. Oude gehoute deuren in dito geprofileerde kozijnen. In de uitbreiding tot krukhuis (ca. 1865) de "goede kamer" met schoorsteenmantel uit zwarte Naamse steen en twee grote bedsteden in houten wand met ornamentaal beschilderde panelen. De huidige florale schilderijen dateren van ca. 1970. Houten balkenplafond met kraal. Naast de "goede kamer" een ruime slaapkamer. In de keuken een houten kastenwand met paneeldeuren, oude deuren naar kelder en stal, oud hang- en sluitwerk. De kelder met 6 stenen treden heeft een segmentboogvormig gewelf, een gemetselde voorraadbak, rode plavuizen en een getralied venster. Op zolder is juist nog de ankerbalkconstructie van het rudimentair aanwezige gebint van het woonhuis gedeelte zichtbaar. Een deel van de zolder onder de schuine kap is door middel van eiken wagenschot afgeschoten. Opmerkelijk is een complete houten hijsinstallatie met katrol en luik, bedoeld voor het ophijzen van zakken met graan. Boven het oorspronkelijke woonhuis een eiken sporenkap met haanhouten en zonder nokgording. Gemetselde schootsteen met houten spekkast. Boven de uitbreiding tot krukhuis twee eiken A-spanten met schoren voor het verkrijgen van langspanverband, naaldhouten gordingen en een nokgording. De stal met oorspronkelijk een dwarsdeel bevat nog vier complete eiken ankerbalkgebinten met schoren en ronde uitgeholde telmerken (eitjes). Hooizolder, deels op eiken wagenschot, deels op slieten. Kap boven stal ca. 1920 vervangen.

Waardering

De krukboerderij is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de ontwikkeling in drie stadia van een hallehuis tot een krukhuis in Oost-Brabant. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditioneel materiaalgebruik alsmede vanwege het uitzonderlijk gave interieur met tal van details. Het heeft samen met het bijbehorende bakhuis, aangebouwde schuur, waterput en erfbeplanting ensemblewaarde. De boerderij is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

straatbeeldbepalend.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie